

СЕКЦІЯ ІІІ. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ КИТАЙСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-442-2-15>

Попова М. Д

ORCID: 0000-0002-6830-9683

викладач кафедри китайської мови і перекладу

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

РЕЦЕПЦІЯ ТВОРЧОСТІ «ТУМАННИХ ПОЕТІВ» У КИТАЇ – ЕСТЕТИКА НОВІТНЬОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ

Ключові слова: Китай, рецепція, поезія, «туманні поети», естетика, літературний процес.

У період між 1950-ми та 1980-ми роками насильство та нестабільність у країні змусили велику кількість корінного населення Китаю перетворитися на мігрантів у таких країнах, як Північна Америка, Європа, Японія та Австралія. Більшість мігрантів у ту епоху були некваліфікованими робітниками, що спонукало зростаючий попит на дешеву фізичну працю в інших місцях [1]. Як зазначає американський літературний критик Едвард Саїд у своїй основоположній праці «Орієнталізм», вигнання для тих, хто переміщений, відчувається як «невеличкова тріщина ч, між самим собою та його справжнім домом». Але що ж тоді таке справжній дім? Для багатьох, хто переїхав із батьківщини, це відчуття «незагойної тріщини» між собою та рідним місцем стає частиною їхнього існування. Навіть якщо від'їзд людини з дому не є вимушеною ситуацією, часто важко втекти від туги за «справжнім домом» [2]. Дім – це місце походження, де починається особиста історія та бажання. Незалежно від того, де людина перебуває, подорожуючи з одного місця в друге, нові знання та зустрічі змінюють її, її сприйняття світу та взаємодію зі світом. Хачик Тололян, вірмено-американський дослідник діаспори, зазначає, що діаспори є «зразковими спільнотами транснаціонального моменту». Такий транснаціональний досвід не лише артикулюється через зміну місць, але й через проживання різних часових реалій через уяву, створення спільноти, яка одночасно є і уявною, і реальною, і часовою, і просторовою, і локаль-

ною, і транснаціональною [3]. Автар Брах, професорка соціології Лондонського університету та піонер вивчення діаспори, зазначала, що дім є «міфічним місцем бажання в уяві діаспори», що свідчить про напіввигадану якість дому для діаспорної особи [4, с. 192]. У китайській мові дім також означає сім'ю, і існує загальне переконання, що сімейні стосунки виявляють цілісність людини або її здатність взаємодіяти соціально та політично [5, с. 343–359].

Упродовж століть китайське населення постійно мігрувало по всьому світу. Це розселення, а також літературна діяльність письменників китайського походження, мають велике значення для розуміння різноманітних аспектів поняття домівки та діаспори [6]. Під час Культурної революції книжки піддавали безжалійній цензурі, а їхній обіг суворо обмежували партійні високопосадовці. У той час видання класифікували за кольором палітурки: жовтий – для літератури, білий – для політичної науки, сірий – для філософії [7]. Книжки мали такий високий попит серед молоді, що як тільки хтось закінчував читати її, він або вона сідали на велосипед і доставляли книгу наступній людині в черзі, породжуючи, (саме так з'явився вислів «бігати за книгою») (跑书). Бей Дао та Ман Ке вирішили видати журнал «Сьогодні» (今天), який мав стати першим підпільним літературним виданням у КНР. Видавці часопису також провели два поетичних читання в Пекіні в 1979 році: 8 квітня, яке було першим публічним читанням поезії в Китаї з 1949 року, та 21 жовтня [8, с. 77–357]. Сказати, що «туманні поети» справили великий вплив на поетів з початку 80-х років – є значним применшенням. Незважаючи на значні відмінності в мові, стилі та тематиці, поети, які писали після «туманної поезії», поділяють віру в мистецьку свободу та продовжують іти по стопах своїх попередників у напрямі мистецького експериментування [9, с. 6–134].

Яскравим представником діаспорного «поета-туманника», який народився в Пекіні та пережив «Культурну революцію» є Бей Дао [10]. Його особистість можна розглянути з позиції китайського поета-вигнанця, який десятиліттями жив і викладав за кордоном. Бей Дао відправився у вигнання в 1989 році через його причетність до студентських протестів на площі Тяньаньмень у Китаї. Завдяки своєму досвіду поета-дисидента в еміграції та тому, що багато його творів перекладено англійською, він досяг значного визнання і впливу як у Китаї, так і на Заході [11]. Бей Дао під час інтерв'ю з Деном Фезерстоном, яке опубліковано в інформаційному бюлетені Центру поезії Університету Арізони в 1999 році, стверджував: «Поезія – це зовсім інший спосіб демонстрації. Поезія впливає на думки людей і змінює їхній спосіб мовлення та мислення.

Поезія, на думку Бей Дао, є особливим способом вираження, який відрізняється від інших форм демонстрації або комунікації. Основна сила поезії полягає в її здатності впливати на думки людей, змінювати їхній спосіб мислення та мовлення. Це не прямий вплив на політичні ситуації чи суспільні події, а глибший, більш внутрішній процес, що розкриває уяву та трансформує свідомість. Поет підкреслює, що поезія діє не на поверхновому рівні, а в глибших шарах свідомості. Вона розкриває уяву, допомагає людям знайти нові способи бачення світу та самих себе. Це особливо яскраво було виражено в почуттях людей, які в той час перебували в міграції, люди, які зіштовхнулися з труднощами адаптації та збереження своєї культурної ідентичності [12. с. 55–72]. Бей Дао підкреслює, що важливість поезії не вимірюється кількістю читачів. Навіть якщо поезія вплинула на одного мислителя, філософа чи політичного діяча, її місія вже виконана [13]. Ці слова поета наголошують на тому, що справжня сила поезії полягає в її здатності проникати у внутрішній світ людини, впливати на її уяву та спонукати до нових способів сприйняття та вираження реальності. Саме такою поезією сили, справедливості, самовираження та власного «я» була «туманна поезія».

Література:

1. Ding, S. "Sons of the Yellow Emperor Go Online: The State of the Chinese Digital Diaspora." *Global Migration and Transnational Politics*, vol. 13, 2010.
2. Pan, Lynn. *The Encyclopedia of the Chinese Overseas*. MA: Harvard University Press, 1999.
3. Tölöyan, Khachig. *The Nation-State and Its Others: In Lieu of a Preface*. *Diaspora*, 1991.
4. Brah, Avtah. "Cartographies of Diaspora." *Routledge*, 1996, p. 192.
5. Zailin, Zhang, and Zhang Shaoqian. *Theories of Family in Ancient Chinese Philosophy*. vol. 4, Brill, 2009. pp. 343–359.
6. Hall, Stuart. *Cultural Identity and Diaspora*, in *Identity, Community, Culture, Difference*. Edited by Jonathan Rutherford, Lawrence & Wishart, 1990.
7. Dufoix, Stéphane. *Dispersion: A History of the Word Diaspora*. Brill, 2016.
8. Ashcroft, Bill. "Including China: Bei Dao, Resistance and the Imperial State." *Textual Practice*, 2013, pp. 77–357.
9. Zhang, Benzi. "Of Nonlimited Locality/Identity: Chinese Diaspora Poetry in America." *Journal of American Studies*, 2006, pp. 6–134.

10. Bei Dao. *Notes from the City of the Sun: Poems by Bei Dao*. Translated by B. Bonnie McDougall, edited by B. Bonnie McDougall, Cornell University, 1983.

11. Tu, Weiming. *The Living Tree: The Changing Meaning of Being Chinese Today*. Stanford University Press, 1994.

12. Yu, Shi. *Identity Construction of the Chinese Diaspora, Ethnic Media Use, Community Formation, and the Possibility of Social Activism*. Continuum, 2005. pp. 55–72.

13. Stearns, Peter N. “Chinese Overseas” in *The Oxford Encyclopedia of the Modern World*. Oxford University Press, 2008.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-442-2-16>

Черниш Н. О.

ORCID: 0000-0002-2384-1481

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри порівняльної філології східних та англомовних країн
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна

ПЕРШЕ МІСЦЕ НА НОБЕЛІВСЬКУ ПРЕМІЮ

Ключові слова: Нобелівська премія, Цань Сюе, літературна творчість.

Стало відомо, що лауреаткою Нобелівської премії з літератури 2024 року стала південнокорейська письменниця Хан Кан. Премію присуджено «за її насичену поетичну прозу, яка протистоїть історичним травмам і викриває крихкість людського життя». Проте нам цікаво подивитися на те, що відбувається в китайській сучасній літературі. Згідно з рейтингом британських букмекерів перше місце на Нобелівську премію посіла китайська письменниця Цань Сюе (残雪), яка вже шість років (з 2019 по 2024 рік включно) є в списку претендентів на Нобелівську премію з літератури. Особливо останні два роки (2023 і 2024) вона домінує в списку, посідаючи перше місце, і вважається фаворитом на отримання цієї нагороди. Її справжнє ім'я Ден Сяохуа (邓小华), вона народилася в 1953 році. Цань Сюе – представниця авангардної літератури, у літературних колах Заходу її вважають однією з найбільш креативних письменниць у китайській літературі з середини ХХ століття. Вона має низку літературних нагород. Перший твір «Мильні бульбашки в брудній воді» Цань Сюе